Suomen vetyklusterin lausunto

Suomen Vetyklusteri kiittää eduskunnan talousvaliokuntaa mahdollisuudesta antaa lausunto ja tulla kuultavaksi hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi fossiilisen polttoaineen jakelun päästökaupasta (HE 119/2024). Suomen Vetyklusteri (”Vetyklusteri”) on 108 kotimaisen yrityksen ja viiden toimialaliiton vuonna 2021 perustama yhteistyöalusta, joka edistää Suomen puhdasta siirtymää ja vetytalouden kehittymistä Suomessa.

Sitoutuminen puhtaaseen siirtymään, EU:n 2050 ilmastotavoitteeseen sekä tavoitteiden myötä syntyviin uusiin kasvumahdollisuuksiin on kriittisen tärkeä asia suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan näkökulmasta. Vetytalous on yksi Suomen talouden potentiaalisimmista kasvumahdollisuuksista seuraavan vuosikymmenen aikana. Vetytalouden kasvupotentiaalin varmistaminen edellyttää kuitenkin rohkeita ja kauaskantoisia poliittisia linjavetoja sekä vahvaa vaikuttamista EU politiikkaan.

Suomella on erinomaiset mahdollisuudet saavuttaa kansallinen, niin Marinin kuin Orpon hallituksen asettama, tavoitteemme tuottaa vähintään 10 %:ia EU:n puhtaasta vedystä vuoteen 2030 mennessä. Suomen vetytalouden perustana on vähähiilinen sähköverkkomme sekä EU:n toiseksi edullisin sähkönhintamme. Lisäksi Suomen sähkönsiirtoverkko on Euroopan kehittynein ja pitkäjänteiset investoinnit kantaverkkoomme maksavat nyt itsensä takaisin lukuisina uusiutuvan energian liittymäkyselyinä. Suomella onkin kapasiteettia lisätä voimakkaasti uusiutuvan energian tuotantoa. Fingridin mukaan uuden uusiutuvan energian liittymiskyselyt ovat yli kymmenkertaiset Suomen nykyiseen sähkön käyttöön verrattuna. Tämä tarkoittaa, että Suomi voi kotouttaa suuren sähkön kulutuksen investointeja vedyn ja vedyn jatkojalosteiden tuotantoon. Meidät muista erottava kilpailukykytekijämme on erityisesti metsäteollisuudesta peräisin oleva biogeeninen hiilidioksidi, joka on välttämätön raaka-aine vedyn jatkojalosteina tuotettaviin sähköpolttoaineisiin. Suomella on EU:n toiseksi eniten biogeenistä hiilidioksidia, jonka ansiosta jatkossa kotimaisia puhtaita polttoaineita tullaan käyttämään laajasti lento-, meri-, ja tieliikenteessä. Kotimaisten polttoaineiden tuotanto tukee energiaomavaraisuuttamme ja huoltovarmuuttamme luoden samalla uuden vientiteollisuuden tukijalan.

Vetytalouden kilpailukykytekijät yhdessä kunnianhimoisen jakeluvelvoitelain ja tehokkaan päästökaupan kanssa tulevat mahdollistamaan uuden puhtaiden polttoaineiden markkinan syntymisen ja ilmastotavoitteiden saavuttamisen. Emme voi liiaksi korostaa poliittisten ohjauskeinojen merkitystä markkinan käynnistymiselle.

EU lainsäädännön ripeä ja kunnianhimoinen toimeenpano luo edellytyksiä kotimaisille investoinneille

Vetyklusteri kannustaa valtioneuvostoa ja eduskuntaa edistämään Fit for 55:n ja Green Dealin kansallisessa toimeenpanossa keinoja, jotka luovat uusia markkinoita, edistävät investointien

syntymistä ja siten kiihdyttävät talouskasvua Suomessa. Nyt käsittelyssä olevat fossiilisten polttoaineiden jakelun päästökauppa sekä jakeluvelvoitelaki ovat esimerkkejä sääntelytoimista, jotka voivat parhaillaan mahdollistaa vetytalouden käynnistymisen. Vetyklusteri pitääkin uutta Euroopan komission ”Clean Industrial Deal” näkökulmaa hyvin tervetulleena. Vetytalouden edistäminen ei ole yksinomaan ilmastopolitiikkaa vaan mitä suurimmassa määrin myös teollisuuspolitiikkaa.

Laki fossiilisen polttoaineen jakelun päästökaupasta

Vetyklusteri kannattaa hallituksen esitystä toimeenpanna lakiehdotus fossiilisen polttoaineen päästökaupasta. Pidämme erityisen tärkeänä liikenteen päästökaupan vaikutusta kotimaisten puhtaiden polttoaineiden kysynnälle. Fossiilisen polttoaineen jakelun päästökaupan tehokas toimeenpano yhdessä kunnianhimoisen jakeluvelvoitelain kanssa loisivat markkinaehtoiset kannustimet puhtaiden polttoaineiden investoinneille ja tukisivat samalla taakanjakosektorin 2030-päästövähennystavoitteiden saavuttamista.

Ehdotus suosii perustellusti nollapäästöisiä polttoaineita jättämällä ne lain soveltamisalan ulkopuolelle. Nykyisellään nollapäästöisten polttoaineiden määritelmän sisään on katsottu kuuluvan uusiutuvan energian direktiivin kestävyyskriteerit täyttävät polttoaineet. Vetyklusteri painottaa nollapäästöisyyden arvioinnissa kuitenkin teknologianeutraaliuden merkitystä. On tärkeää, että jatkossa myös esimerkiksi kotimaisella ydinvoimalla puhtaasti tuotetut polttoaineet katsottaisiin kuuluviksi nollapäästöisten polttoaineiden piiriin. Mitä laajempi sääntelyn tunnistama nollapäästöisten polttoaineiden määritelmä on, sitä laajamittaisemmin ja kilpailukykyisemmin polttoaineita pystytään jatkossa tuottamaan. Tällöin myös kiristyvän sääntelyn vaikutukset polttoaineiden kuluttajahinnoille ovat maltillisemmat.

Lain toimeenpanon yhteydessä on syytä kiinnittää erityistä huomiota viranomaisresurssien riittävyyteen erityisesti Energiavirastossa. Yrityksille on pystyttävä tarjoamaan riittävä viranomaisohjeistus alkuvaiheessa, jotta järjestelmän käyttöönotto ei aiheuttaisi liiallista taakkaa yrityksille.

Suomen vetyklusterin puolesta

Marko Janhunen
Suomen vetyklusterin ohjausryhmän jäsen 2021-
Suomen vetyklusterin regulaatio- ja toimintaympäristötyöryhmän puheenjohtaja
Yhteiskuntasuhdejohtaja, Gasgrid Finland Oy
marko.janhunen@gasgrid.fi

Suomen vetyklusterin jäsenyritykset (syyskuu 2024):

